

แนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก เพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองรักษถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*

Vlog Storytelling Learning Management in History to Promote Local Citizenship Skills of Secondary School Students

¹ชัยวัฒน์ แก้วดำ, ²ชรินทร์ มั่งคั่ง และ ³แสวง แสนบุตร

¹Chaiwach Kaewdam, ²Charin Mangkhang and ³Sawaeng Saenbutr

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

³คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

^{1,2}Faculty of Education, Chaing Mai University, Thailand.

³Faculty of Humanities, Chaing Mai University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: chaiwach.nu@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก เพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองรักษถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก เพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองรักษถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการวิจัยปฏิบัติการ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญประเมินแนวการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ คณาจารย์และครูผู้สอนสังคมศึกษา จำนวน 9 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยแบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูล เชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. วิธีการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในรูปแบบกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่สร้างเนื้อหา ออกไปค้นคว้าหาข้อมูล ทำความเข้าใจกับบริบทและสัมผัสชาวบ้านในชุมชน จากนั้นผู้เรียนจึงนำข้อมูลที่ได้กลับมาประมวลผล จัดลำดับความคิดเพื่อนำเสนอเป็นเรื่องราวโดยการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก

2. แนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก เพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองรักษถิ่นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเรียกว่า UBTE Model ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การสร้างความเข้าใจ (Understanding) ขั้นที่ 2 การสร้างความรู้ (Building knowledge) ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติ (Taking Action) และขั้นที่ 4 การประเมินผล (Evaluation) ซึ่งมีผลการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์; การเล่าเรื่องด้วยสื่อดิจิทัล; วีล็อก; ทักษะความเป็นพลเมืองรักษถิ่น

*Received March 5, 2023; Revised June 9, 2023; Accepted June 14, 2023

Abstract

The purposes of this article are: 1. Study the narration-based Vlog storytelling learning management in history to promote local citizenship skills of secondary school students; 2. Study the guideline for narration-based Vlog storytelling learning management in history to promote local citizenship skills of secondary school students. This study is action research, using nine social studies teachers selected by purposive sampling and document analysis and education management guideline assessment form as tools. Content analysis was conducted for qualitative data assessment, whilst the mean and standard deviation were used for quantitative data assessment.

The study revealed that;

1. the narration-based history education management using Vlog was a learner-centered approach in that the learner had to create content, research data, understand the context and interview the locals. Then, the locals had to process the data, organize the thought process and present the story as a Vlog;
2. The researcher developed a guideline for narration-based Vlog storytelling learning management in history to promote local citizenship skills of secondary school students, called UBTE, which had four steps: 1. Understanding, 2. Building knowledge, 3. Taking action, and 4. Evaluation. The expert assessment was shown to have the highest level.

Keywords: History Learning Management; Digital Storytelling; Vlog; Local Citizenship Skills

บทนำ

การทบทวนบริบทการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ในปัจจุบันพบว่า การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของผู้เรียนส่วนใหญ่มาจากส่วนกลางที่เน้นความสำคัญของประวัติศาสตร์ความขัดแย้งของมหาอำนาจ ที่ส่งผลต่อกิจกรรมการเรียนรู้ส่วนใหญ่ ที่เป็นการท่องจำเนื้อหาในบทเรียน ทำให้การจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์กลายเป็นรายวิชาที่ไกลตัว โดยเฉพาะการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งขาดกระบวนการคิดวิเคราะห์ การคิดวิจารณ์ การหาข้อสรุปจากหลักประวัติศาสตร์ทำให้สภาพการศึกษาประวัติศาสตร์ของสถานศึกษาไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ในขณะเดียวกันประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวตนและ อัตลักษณ์ของผู้เรียนที่แท้จริงในพื้นที่ กลับไม่ได้ให้ความสำคัญมากเท่าประวัติศาสตร์ชาติและมีบทบาทน้อยในการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาทั้งที่ชุมชนมีทรัพยากรที่สำคัญคือ ปรากฏชุมชนและครุภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ ที่ผู้เรียนควรได้มีโอกาส แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และถ่ายทอดประสบการณ์ (Anukunwathaka, Mangkhang, and Saenbutr, 2021) ประกอบกับปัจจุบันภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ วัฒนธรรมท้องถิ่นถูกละเลยและมีการถ่ายทอดไปสู่คนรุ่นใหม่ น้อย ไม่ว่าจะเป็น การแต่งกาย ภาษา ภูมิปัญญาด้านคติความเชื่อ ภูมิปัญญาด้านการประกอบอาชีพ รวมทั้งประเพณีและวิถีชีวิตที่ดีงามไม่ได้รับการสืบสานและอนุรักษ์ฟื้นฟู และพัฒนาต่อยอดให้เกิดคุณค่าทางสังคมและจิตใจ ทำให้คุณค่าทางมรดกวัฒนธรรมลดน้อยจนแทบจะสูญหาย การส่งเสริมการเรียนรู้ อนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่น ดังนั้นกระบวนการสร้างและพัฒนาผู้เรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้สามารถนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญ

ของภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความเข้าใจรากเหง้าความเป็นวัฒนธรรม แบ่งปัน เกื้อกูลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการศึกษาเรียนรู้วิถีการดำรงชีวิตของชุมชนที่มีมาช้านาน ซึ่งเกี่ยวพันสอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน (Sarayongorn, 2017) และส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะความเป็นพลเมืองรักถิ่นคือมีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรมและจริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึก ที่มีส่วนร่วมในการคิด การลงมือทำร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมพัฒนาท้องถิ่น และรักษาภูมิปัญญาวัฒนธรรมของตนเอง (Torlang Municipality Office, 2020)

การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เป็นกิจกรรม ที่ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่สร้างเนื้อหา นำเสนอเนื้อหาให้เพื่อนในชั้นเรียนหรือผู้ชมได้เข้าใจในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการ นำเสนอ ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ตั้งแต่การหาข้อมูลพื้นฐาน การรวบรวม ความคิด จนไปถึงการจัดทำเนื้อหา และวิธีการนำเสนอให้เข้าใจได้ง่ายและน่าสนใจ ซึ่งผู้เรียนจะต้องออกไปทำ ความเข้าใจกับบริบทชุมชนและค้นคว้าหาข้อมูล สัมภาษณ์ชาวบ้านในชุมชน หลังจากนั้นผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้ กลับมาประมวลผล จัดลำดับความคิด เพื่อนำเสนอเป็นเรื่องราวโดยการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก ซึ่งสื่อวีล็อก (Vlog) เป็นสื่อดิจิทัลที่เป็นคลิปวิดีโอประเภทหนึ่งที่มีความนิยมสูงในปัจจุบัน เนื้อหาส่วนมากเป็น การบันทึกวิดีโอเกี่ยวกับวิถีชีวิตประจำวัน ไลฟ์สไตล์ ความชอบ รวมถึงการทำกิจกรรมต่างๆ โดยประเภทของ วีล็อกตามความนิยมในปัจจุบันสามารถแบ่งออกได้หลายประเภท เช่น วีล็อกแบบไดอารี่ประจำวัน รายการท่องเที่ยวในประเทศและต่างประเทศ หรือวีล็อกเกี่ยวกับความสวยงาม แฟชั่น สุขภาพ และการศึกษา เป็นต้น (Devineni, 2017) สำหรับการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อกถูกนำมาใช้ในการเรียนรู้ในห้องเรียน ผ่านการสร้าง เรื่องราวด้วยตัวผู้สอนเอง หรือให้ผู้เรียนได้นำเอาเทคโนโลยีมาช่วยในการเล่าเรื่องราวให้กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน โดยมีเป้าหมายคือให้ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์จากการบอกเล่าเรื่องราวด้วยวิธีที่หลากหลาย จึงเห็นได้ว่าเทคโนโลยีที่นำมาประยุกต์ใช้กับการศึกษา ทำให้การเรียนรู้ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในหนังสือเรียน เท่านั้น แต่ผู้เรียนยังสามารถเรียนรู้ได้ในรูปแบบภาพ เสียง วิดีโอ 3D พร้อมเพิ่มความตื่นเต้นด้วยการเล่าเรื่อง หลายรูปแบบ และยังส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะต่างๆ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ อย่างหลากหลายอีกด้วย (TOT Public Company Limited, 2020)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าแนวทางจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก เพื่อส่งเสริม ทักษะความเป็นพลเมืองรักถิ่นจะเป็นแนวทางที่สำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนใน กระแสโลกา-ภิวัตน์เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมท้องถิ่นได้อย่างถ่องแท้ เข้าใจอย่างลึกถึงรากวัฒนธรรมและสร้างสรรค์ วัฒนธรรมได้อย่างรู้คุณค่า อีกทั้งช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าที่แสดงแนวทางอันเป็นประโยชน์ต่อสังคม ตระหนัก ถึงบริบทที่เข้ามามีบทบาทต่อชีวิต และที่สำคัญคือแสดงพรรณนาอันมีคุณค่าต่อท้องถิ่นเพื่อเป้าหมายสู่การ พัฒนาที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก เพื่อส่งเสริมทักษะ ความเป็นพลเมืองรักถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก เพื่อส่งเสริม ทักษะความเป็นพลเมืองรักถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก เพื่อส่งเสริม ทักษะความเป็นพลเมืองรักถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นการวิจัยโดยใช้วิธีการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary study) ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิด หลักการ การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาบริบทแวดล้อม (Context study) ผ่าน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) บริบทชุมชนและจุดเน้นขององค์กรที่เกี่ยวข้อง 2) ธรรมชาติของวิชาประวัติศาสตร์ 3) สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เช่น บริบทของผู้เรียนและผู้สอน บรรยากาศการจัดการเรียนการสอน ปัญหาที่เกิดระหว่างจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบสังเกตและแบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและผู้ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ

3.1) แบบวิเคราะห์เอกสาร (Document analysis) เพื่อรวบรวมข้อมูลในประเด็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อกโดยอาศัยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ สำหรับพัฒนาเป็นแบบในงานวิจัย (Wannaphaisan, 2019)

3.2) แบบประเมินแนวการจัดการเรียนรู้ ประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดการเรียนรู้ผ่านการประเมินจากคณะผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ คณาจารย์และครูผู้สอนสังคมศึกษา จำนวน 9 ท่าน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ ความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) คำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล (Collect and analyze data) รวบรวมข้อมูลจาก เอกสารที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลแยกแยะเนื้อหาสาระ (Message) ของข้อความหรือหัวข้อที่ศึกษา แปลความหมายนำมาพัฒนาเครื่องมือแบบประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพื่อสังเคราะห์รูปแบบ และหลักการจากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 5 เป็นการสรุปผลการศึกษาในการวิจัย เรื่องแนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก เพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองรักษถิ่น ในลักษณะการบรรยาย (Descriptive Presentation) โดยแสดงถึงแนวคิด หลักการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในห้องเรียนสังคมศึกษา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาวิธีจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก เพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองรักษถิ่นของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า การเล่าเรื่องด้วยสื่อดิจิทัล (Chetsantikun, 2016) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่สร้างเนื้อหา และนำเสนอเนื้อหาให้เพื่อนๆ ในชั้น หรือผู้ชมได้เข้าใจในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการนำเสนอ และสิ่งที่สำคัญเป็น การเรียนที่ผู้เรียนจะต้องนำเสนอเนื้อหาและแสดงความเห็น ซึ่งเป็นการวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ตั้งแต่การหาข้อมูลพื้นฐาน การรวบรวมความคิด จนไปถึงการทำเนื้อหา และวิธีการนำเสนอ ให้เข้าใจได้ง่ายและน่าสนใจ ซึ่งในการค้นหาข้อมูล ผู้เรียนจะต้องออกไปทำความเข้าใจกับบริบทและสัมภาษณ์ชาวบ้านในชุมชน ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะทางด้านสังคมและทักษะในการฟังจับใจความไปในเวลาเดียวกัน หลังจากนั้น ผู้เรียนก็ต้องนำข้อมูลที่ได้กลับมาประมวล ลำดับความคิด เพื่อนำเสนอเป็นเรื่องราวผ่านสื่อดิจิทัล การผลิตสื่อดิจิทัลก็เป็นการพัฒนาทักษะอีกชุดหนึ่ง ทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาใช้เครื่องมือผลิตสื่อเพื่อนำเสนอเรื่องราวและแง่มุมของตนเองให้เพื่อนๆ ฟัง การเล่าเรื่องแบบดิจิทัลทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะกับสื่อประเภทต่างๆ เช่น การตัดต่อวิดีโอ ภาพนิ่ง การให้เสียงประกอบเป็นต้น การเล่าเรื่องด้วยสื่อดิจิทัลตามความมุ่งหมายแล้ว จึงไม่ใช่แค่การผลิตคลิปวิดีโอ หรือพัฒนาคนทำสื่อ แต่มุ่งหวังว่า ผู้เรียนจะได้มีโอกาสพัฒนาทักษะหลายๆ ด้านผ่านกระบวนการนี้ มีโอกาสค้นคว้าและฝึกการเรียนรู้และหาคำตอบได้ด้วยตัวเอง การผลิตสื่อเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนต้องมี

ความเข้าใจเนื้อหา และมีความสามารถในการที่จะเล่าออกมาให้คนเข้าใจได้ ซึ่งหวังว่า กระบวนการนี้จะเปลี่ยนการเรียนรู้จากการที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้อย่างเดียว (Passive learner) เป็นผู้เรียนที่มีส่วนร่วม (Active learner) และสามารถที่จะสร้างเนื้อหาใหม่ที่ไม่เคยมีใครทำมาก่อนได้ (Original content)

การจัดการเรียนรู้แบบการเล่าเรื่องดิจิทัล (Songkram, 2011) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้คอนสตรัคติวิสต์คือการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เอง คิดเองและสร้างมโนทัศน์ได้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่และสามารถนำมาเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม ทำให้ผู้เรียนสามารถคิดและเชื่อมโยงความรู้ เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างชิ้นงาน ผู้เรียนจะสร้างความรู้และความรู้ที่สร้างขึ้นนี้สามารถนำไปสู่การสร้างชิ้นงานที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถเพิ่มพูนความรู้มากขึ้นไปด้วย

วีล็อก (Zort, 2022) คือ สื่อดิจิทัลที่มีการเล่าเรื่องราว หรือการนำเสนอโดยหยิบยกเอาเรื่องต่างๆ ขึ้นมาจัดทำในรูปแบบของสื่อบีบีโอในรูปแบบต่างๆ ทั้งแบบที่เน้นการใช้ความรู้ การให้คำแนะนำ หรือรีวิว รวมถึงความบันเทิงและอื่นๆ อีกมากมายโดยขึ้นอยู่กับความถนัดของผู้ที่นำเสนอซึ่งจะใช้สื่อโซเชียลมีเดีย เช่น เว็บไซต์ ยูทูบ ติ๊กต็อก เฟสบุ๊ก อินตราแกรม หรือทวิตเตอร์ รวมถึงการไลฟ์ต่างๆ

จากความหมายและคำนิยามข้างต้น การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก เพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองรักษสัน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้เรียนได้เรียนรู้เอง คิดเองและสร้างมโนทัศน์ได้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่สร้างเนื้อหา และนำเสนอเนื้อหาให้เพื่อนในชั้น หรือผู้ชมได้เข้าใจในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการนำเสนอ ซึ่งลักษณะการเรียนรู้เช่นนี้เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ตั้งแต่การหาข้อมูลพื้นฐานจากการรวบรวมความคิด จนไปถึงการเรียบเรียงเนื้อหาและวิธีการนำเสนอให้เข้าใจได้ง่ายและน่าสนใจ ซึ่งผู้เรียนจะต้องออกไปทำความเข้าใจกับบริบทและค้นหาข้อมูลสัมภาษณ์ชาวบ้านในชุมชน หลังจากนั้นผู้เรียนต้องนำข้อมูลที่ได้กลับมาประมวล จัดลำดับความคิด เพื่อนำเสนอเป็นเรื่องราวโดยการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก เมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ค้นหาและเก็บข้อมูลจากสัมภาษณ์จากปราชญ์ชุมชนและแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในชุมชน ทำให้ผู้เรียนสามารถเพิ่มพูนทักษะความเป็นพลเมืองรักษสันเพิ่มขึ้นด้วย

จากข้างต้นพบว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อกเป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยที่ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่สร้างเนื้อหา ออกไปค้นคว้าหาข้อมูล ทำความเข้าใจกับบริบทชุมชนและสัมภาษณ์ชาวบ้านในชุมชน จากนั้นผู้เรียนจึงนำข้อมูลที่ได้กลับมาประมวลผล จัดลำดับความคิด เพื่อนำเสนอเป็นเรื่องราวโดยการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบระหว่างการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบเดิมและการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล๊อค

การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบเดิม	การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล๊อค
การจัดการเรียนรู้จัดเพียงในห้องเรียน	การจัดการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนออกไปศึกษาตามสถานที่จริง แหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน
ผู้เรียนฟังการบรรยายจากครู	ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่สร้างเนื้อหาเอง ออกไปทำการค้นคว้าหาข้อมูลและทำความเข้าใจกับบริบทชุมชน สัมภาษณ์ชาวบ้านในชุมชน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้กลับมาประมวลผล จัดลำดับความคิด เพื่อนำเสนอเป็นเรื่องราวโดยการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล๊อค
สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ใช้ตำราจากส่วนกลาง	สื่อการเรียนรู้คือสถานที่สำคัญ แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน

จากตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบระหว่างการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบเดิมและการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล๊อค จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ตามพื้นฐานทางทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล๊อคมีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ รูปแบบในการจัดการเรียนรู้และสื่อในการจัดการเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนไปจากการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบเดิม คือปรับมาให้ผู้เรียนออกไปศึกษาตามสถานที่จริงและแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่สร้างเนื้อหาเอง ออกไปทำการค้นคว้าหาข้อมูลและทำความเข้าใจกับบริบทชุมชน สัมภาษณ์ชาวบ้านในชุมชน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้กลับมาประมวลผล จัดลำดับความคิดเพื่อนำเสนอเป็นเรื่องราวโดยการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล๊อคและสื่อในการจัดการเรียนรู้คือสถานที่สำคัญ แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล๊อค เพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองรักษ์ถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการศึกษาและการสังเคราะห์แนวคิดวิธีการทางประวัติศาสตร์ แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อดิจิทัล และแนวคิดการจัดทำสื่อวีล๊อค พบว่าแนวทางการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล๊อค เพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองรักษ์ถิ่นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่งผลให้เกิด องค์ความรู้ใหม่อย่างหลากหลาย ที่เกี่ยวข้องและมีความสัมพันธ์กัน ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ การลงมือปฏิบัติและการประเมินผล ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก

วิธีการทางประวัติศาสตร์ (Narasat, and Nakhirak, 2012)	การจัดการเรียนรู้ แบบการเล่าเรื่อง ด้วยสื่อดิจิทัล (Songkram, 2011)	การจัดทำสื่อวีล็อก (Chang-soon, 2022)	การจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ แบบการเล่าเรื่อง ด้วยสื่อวีล็อก
1) การกำหนดประเด็น ศึกษาเป็นจุดเริ่มต้นของการ ศึกษาเรื่องราวในอดีตที่ น่าสนใจ เพื่อเป็นแนวทางที่ จะนำไปสู่การค้นคว้าและ สืบค้นข้อมูลต่างๆ	1) การระดมสมองเป็น ขั้นตอนของการที่ผู้เรียน ร่วมกันระดมความคิดเห็น ปรึกษาหารือในการ กำหนดโครงร่างของเรื่อง	1) การวางแผนล่วงหน้า เป็นขั้นตอนในการเลือก ประเภทวีล็อกตามที่ ตนเองถนัดและมีความ สนใจ แล้วนำไปสู่การ กำหนดเนื้อหาและเขียน บทก่อนที่จะถ่ายทำ	1) การสร้างความเข้าใจ (Understanding) คือ อธิบายลักษณะ สำคัญ แนวทางและ วัตถุประสงค์ในการ จัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์แบบการ เล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก
2) การรวบรวมหลักฐาน เป็นการสืบค้นข้อมูลจาก แหล่งต่างๆ ที่มีอยู่อย่าง หลากหลายและแตกต่างกัน เพื่อให้ทราบข้อมูล เกี่ยวกับเรื่องราวที่ต้องการ ศึกษาค้นคว้า	2) วางแผนในการปฏิบัติ เป็นขั้นตอนในการแบ่ง หน้าที่ความรับผิดชอบของ สมาชิกในกลุ่ม เช่น ฝ่าย ค้นคว้า ข้อมูล และ องค์ประกอบของสื่อต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในการสร้าง เรื่อง	2) การรวบรวมอุปกรณ์ เป็นขั้นตอนในการเลือก อุปกรณ์ที่ต้องการใช้ตาม สไตล์วีล็อกและประเภท เนื้อหา แต่จะต้องมีชิ้นส่วน สำคัญเหล่านี้คือ กล้อง ขา ตั้งกล้อง ไมโครโฟน ชุดไฟ ส่องสว่าง และโปรแกรม สร้างวิดีโอ	2) การสร้างความรู้ (Building knowledge) จัดการเรียนรู้เนื้อหาที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการ เรียนรู้ประวัติศาสตร์ แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อ วีล็อกเช่นวิธีการทาง ประวัติศาสตร์ การ จัดทำสื่อวีล็อก เป็นต้น
3) การประเมินคุณค่าของ หลักฐานเป็นการตรวจสอบ หลักฐาน โดยเน้นวิเคราะห์ และตีความเพื่อให้ได้ ข้อเท็จจริงที่น่าเชื่อถือและ ได้รับการยอมรับมากที่สุด	3) นำเสนอและ ประเมินผล โดยการ นำเสนอและประเมินผลมี รายละเอียดว่าเรื่องการ เล่าเรื่องด้วยสื่อดิจิทัลที่ สร้างขึ้นตอบสนอง วัตถุประสงค์ของผู้สร้าง และทำให้ผู้ชมสนใจได้ หรือไม่และทำการ ประเมินผลด้วยแบบ ประเมินแบบรูบริคส์ รวมทั้งใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และการ สังเกต	3) การนำเสนอและบันทึก เป็นการเตรียมพร้อมใน การสร้างความบันเทิง ใน วีล็อกให้ดึงดูดสายตาผู้ชม เริ่มตั้งแต่การตั้งค่าพื้นหลัง ที่เหมาะสมในรูปแบบของ ตนเองและในการบันทึก วีล็อกให้ใช้ทักษะและ ความสามารถในดึงดูด ผู้ชมด้วยทักษะการเล่า เรื่องและบุคลิกภาพที่ดี	3) การลงมือปฏิบัติ (Taking Action) นำความรู้ที่เกิดจากการ เรียนรู้ในเรื่อง ประวัติศาสตร์ นำไป สร้างคลิปวิดีโอแบบ วิลิ ออกโดยการเล่าเรื่องด้วย สื่อดิจิทัล

วิธีการทางประวัติศาสตร์ (Narasat, and Nakhirak, 2012)	การจัดการเรียนรู้ แบบการเล่าเรื่อง ด้วยสื่อดิจิทัล (Songkram, 2011)	การจัดทำสื่อวีล็อก (Chang-soon, 2022)	การจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ แบบการเล่าเรื่อง ด้วยสื่อวีล็อก
4. การสรุปและเชื่อมโยง ข้อเท็จจริง เป็นการประมวลข้อมูลจาก หลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน และได้ข้อเท็จจริงที่สมบูรณ์		4) การปรับปรุงแก้ไข เมื่อบันทึกวีล็อกแล้ว จะต้องแก้ไขให้เป็น รูปแบบที่น่าสนใจ ซึ่งการ สร้างสรรค์และ ตัดแต่งวีล อนั้นจะต้อง มีการ จัดเรียงและเพิ่มการแก้ไข ข้อความ และเพลงลงไป ด้วย	4) การประเมินผล (Evaluation) ประเมินผลการเรียนรู้ จากการจัดการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ใน 3 ด้าน 1. ด้านความรู้ 2. ด้านพฤติกรรม 3.ด้าน ความ คิด เห็น และ ความรู้สึกร ในรูปแบบที่ หลากหลาย
5. การนำเสนอข้อเท็จจริง นำเสนอข้อเท็จจริงที่ได้จาก การศึกษามา เรียบเรียงและ อธิบายอย่างสมเหตุสมผล โดยจะต้องบอกที่มาของ หลักฐานหรือแหล่งข้อมูล อย่างถูกต้องและเปิดเผย เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้		5. แบ่งปันเมื่อบันทึกและ แก้ไข วีล็อกเรียบร้อยแล้ว สามารถอัปโหลดไปยัง ยู ทูบหรือเว็บไซต์แบ่งปัน วิดีโอที่ตนเองชื่นชอบและ สนใจ	

จากตารางแสดงการสังเคราะห์การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อกสามารถนำมาจัดเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อกในห้องเรียนสังคมศึกษา ซึ่งครูสังคมศึกษาจะต้องเป็นผู้ขับเคลื่อน และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดเป็นทักษะความเป็นพลเมืองรักษถิ่น โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนตามกระบวนการยูบีทีอี (UBTE) ดังนี้

ตารางที่ 3 แนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก เพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองรักษสัน

ขั้นที่	ขั้นตอน	หลักการปฏิบัติ
1	การสร้างความเข้าใจ (Understanding)	ครูอธิบายให้ผู้เรียนให้เข้าใจถึงลักษณะสำคัญ แนวทางและวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก เป็นการเรียนรู้ที่ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นฐานร่วมกับการใช้เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องผ่านสื่อดิจิทัลที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันนั้นคือวีล็อก เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเป็นพลเมืองรักษสัน
2	การสร้างความรู้ (Building knowledge)	ครูจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนในเนื้อหาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์และสอดแทรกเนื้อหาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น หลักการในการใช้เทคโนโลยีในการทำกิจกรรม การเรียนรู้การสร้างคลิปวิดีโอแบบวีล็อกและการเล่าเรื่องด้วยสื่อดิจิทัล
3	การลงมือปฏิบัติ (Taking Action)	ผู้เรียนนำความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้จากครูในเรื่องประวัติศาสตร์ไทย วิธีการทางประวัติศาสตร์ การสร้างคลิปวิดีโอแบบวีล็อกโดยการเล่าเรื่องด้วยสื่อดิจิทัลสู่การปฏิบัติ โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1.กำหนดหัวข้อ 2.ระดมสมอง 3.วางแผนปฏิบัติ 4.ดำเนินการ 5.แบ่งปัน
4	การประเมินผล (Evaluation)	ครูและผู้เรียนร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ใน 3 ด้านและในรูปแบบที่หลากหลาย โดยด้านที่ 1. ด้านความรู้ ทำแบบการประเมินด้วยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบประเมินทักษะและพฤติกรรมการทำงาน แบบประเมินผลงาน ด้านที่ 2. ด้านพฤติกรรม ประเมินจากแบบสังเกต แบบสอบถาม ด้านที่ 3. ด้านความคิดเห็นและความรู้สึก โดยการทำแบบวัดเจตคติ

ทั้งนี้ผลการประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก เพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองรักษสันในห้องเรียนสังคมศึกษาตามกระบวนการยูบีทีอี (UBTE) โดยคุณาจารย์และครูผู้สอนสังคมศึกษา จำนวน 9 ท่าน พบว่า มีความเหมาะสมของแนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 การประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก เพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองรักษสัน

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการแปลผล
1. ขั้นที่ 1 การสร้างความเข้าใจ (Understanding)	4.62	0.50	เหมาะสมมากที่สุด
2. ขั้นที่ 2 การสร้างความรู้ (Building knowledge)	4.70	0.46	เหมาะสมมากที่สุด
3. ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติ (Taking Action)	4.78	0.44	เหมาะสมมากที่สุด
4. ขั้นที่ 4 การประเมินผล (Evaluation)	4.35	0.59	เหมาะสมมาก
รวมค่าเฉลี่ยทั้งสิ้น	4.61	0.48	เหมาะสมมากที่สุด

จากตาราง พบว่า ผลการประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก เพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองรักษสันตามกระบวนการยูบีทีอี (UBTE) มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X} = 4.67$) เมื่อพิจารณารายข้อของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 ขั้นตอน พบว่า

แนวทางการจัดการเรียนรู้ ขั้นที่ 1 การสร้างความเข้าใจ (Understanding) มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.62$) ขั้นที่ 2 การสร้างความรู้ (Building knowledge) มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.70$) ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติ (Taking Action) มีความเหมาะสมระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.78$) ขั้นที่ 4 การประเมินผล (Evaluation) มีความเหมาะสมระดับมากมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.35$)

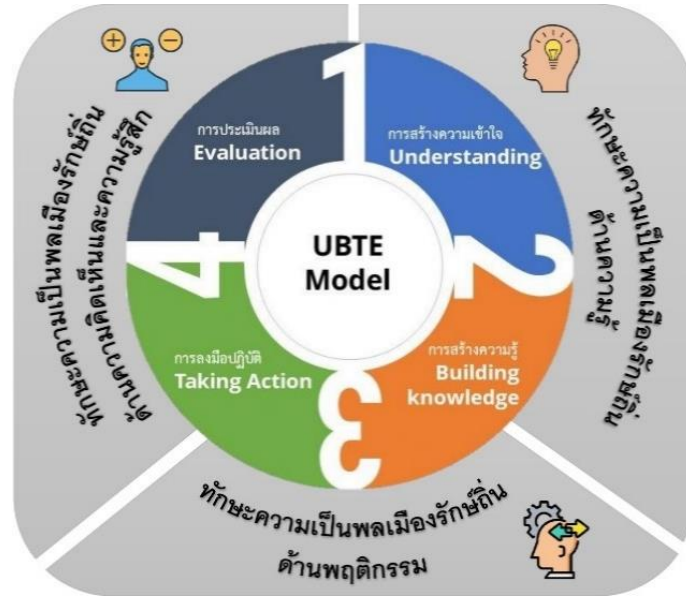
องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยนี้จากการสังเคราะห์แนวคิดการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ แนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อดิจิทัล และแนวคิดการจัดทำสื่อวีล็อกจึงทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก เพื่อส่งเสริมทักษะ ความเป็นพลเมืองรักษัถิ่นหรือ UBTE Model โดยมี 4 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 การสร้างความเข้าใจ (Understanding) นั้นเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจโดยอธิบายลักษณะสำคัญ แนวทางและวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อกเพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ ขั้นที่ 2 การสร้างความรู้ (Building knowledge) โดยสร้างความรู้ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เช่นวิธีการทางประวัติศาสตร์และ สอดแทรกเนื้อประวัติศาสตร์ท้องถิ่น หลักการในการใช้เทคโนโลยีในการทำกิจกรรม ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติ (Taking Action) คือการนำความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้มาสร้างคลิปวิดีโอแบบวีล็อกโดย การเล่าเรื่องด้วยสื่อ ดิจิทัล โดยหลักการลงมือปฏิบัตินั้นจะต้องเป็นผู้ที่สร้างเนื้อหาเอง ออกไปทำการค้นคว้า หาข้อมูลและทำความเข้าใจกับบริบทชุมชน สัมภาษณ์ชาวบ้านในชุมชน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้กลับมาประมวลผล จัดลำดับความคิด เพื่อนำเสนอเป็นเรื่องราว และขั้นตอนสุดท้าย ขั้นที่ 4 การประเมินผล (Evaluation) คือการประเมินการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ด้านที่ 1. ด้านความรู้ ด้านที่ 2. ด้านพฤติกรรม ด้านที่ 3. ด้านความคิดเห็นและความรู้สึก ในรูปแบบที่หลากหลาย

ทักษะความเป็นพลเมืองรักษัถิ่นด้านความรู้ คือ มีความรู้ ความสามารถ เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง

ทักษะความเป็นพลเมืองรักษัถิ่นด้านพฤติกรรม คือ สามารถปฏิบัติตามหลักวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเองและมีความรับผิดชอบ การลงมือทำร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมพัฒนาท้องถิ่น และรักษาภูมิปัญญาวัฒนธรรมของตนเอง

ทักษะความเป็นพลเมืองรักษัถิ่นด้านความคิดเห็นและความรู้สึก คือ มีทัศนคติและมีจิตสำนึกที่มีส่วนร่วมในการคิดอนุรักษ์ ร่วมพัฒนาท้องถิ่น และรักษาภูมิปัญญาวัฒนธรรมของตนเอง

Picture 1: Vlog Storytelling Learning Management in History to Promote Local Citizenship Skills (UBTE Model)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 วิธีการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อกจากการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ ประกอบกับการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีความแตกต่างจากการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบเดิมที่เป็นการจัดการเรียนรู้จัดเพียงในห้องเรียน ผู้เรียนฟังการบรรยายจากครู สื่อและแหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ใช้ตำราจากส่วนกลาง ซึ่งการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อกนั้นมีหลักการที่สำคัญคือเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และจุดเด่นคือการจัดการเรียนรู้ที่เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่สร้างเนื้อหา นำเสนอเนื้อหาให้เพื่อนในชั้นเรียนหรือผู้ชมได้เข้าใจในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการนำเสนอ ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ตั้งแต่การหาข้อมูลพื้นฐาน การรวบรวมความคิด จนไปถึงการจัดทำเนื้อหา และวิธีการนำเสนอให้เข้าใจได้ง่ายและน่าสนใจ ซึ่งผู้เรียนจะต้องออกไปทำความเข้าใจกับบริบทชุมชนและค้นคว้าหาข้อมูล สัมภาษณ์ชาวบ้านในชุมชน หลังจากนั้นผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้กลับมาประมวลผล จัดลำดับความคิด เพื่อนำเสนอเป็นเรื่องราวโดยการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก ดังนั้นวิธีการจัดการเรียนรู้อัตนศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อกจึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองรักถิ่นได้อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ Kadembo (2014) นำเสนอว่าการสื่อสารโดยวิธีการเล่าเรื่องเป็นการถ่ายทอดที่เป็นธรรมชาติตามพฤติกรรมความคิดของมนุษย์ โดยกระบวนการนำเสนอเกิดจากความทรงจำเป็นพื้นฐานข้อมูลของการเล่าเรื่องแล้วนำเสนอให้แก่ผู้ชม โดยผู้นำเสนอมีความรู้สึกและถ่ายทอดได้อย่างราบรื่นเหมือนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตอันจะสร้างความน่าเชื่อถือต่อผู้ชมได้เป็นอย่างดี ในการสร้าง Content ผ่านช่องทางในการนำเสนอผ่านสื่อดิจิทัลได้ และสอดคล้องกับ Sujitra (2019) ทำการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมมิฟิเคชันการเล่าเรื่องดิจิทัลแบบร่วมมือผ่านสังคมคลาวด์ เพื่อส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้เรียนระดับประถมศึกษา พบว่างานวิจัยการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมมิฟิเคชันการเล่าเรื่องดิจิทัลแบบร่วมมือผ่านสังคมคลาวด์ สามารถส่งเสริมทักษะการทำงานเป็นทีมของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

โดยเฉพาะยิ่งการจัดการเรียนรู้ด้วยเกมมีพิเศชันการเล่าเรื่องดิจิทัลแบบร่วมมือผ่านสังคมคลาวด์ เน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีมทำให้ผู้เรียนมีคะแนนการทักษะการทำงานเป็นทีมที่อยู่ในระดับสูงอีกด้วย สอดคล้องกับ Chaweewan (2012) นำเสนอว่า การรักษาและสืบทอดวัฒนธรรมไทยเป็นหน้าที่สำคัญของคนทุกคนในชาติ แต่ในปัจจุบันกลับเป็นเรื่องที่ถูกกละเลยและมองข้ามความสำคัญจากกลุ่มเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการรักษาและสืบทอดวัฒนธรรมไทย นอกจากนี้วัฒนธรรมไทยยังเป็นวัฒนธรรมที่มี ความหลากหลายตามภูมิภาคและท้องถิ่น ดังนั้นการรักษาวัฒนธรรมให้เข้มแข็งนั้นจะต้องวางรากฐานจากการให้เยาวชนตระหนักในคุณค่า เกิดความรักและหวงแหนในวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนตนเองก่อน ซึ่งถึงเวลาแล้วที่ทุกชุมชน ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้ามามีบทบาท และมีส่วนรับผิดชอบโดยการกำหนดหรือจัดทำกิจกรรมใดๆ ขึ้นมาเพื่อเป็นการช่วยกันรักษาและสืบทอดวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีและวิจัยของ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า แนวทางการจัดเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อกเพื่อส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองรักษถิ่นของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เรียกว่ากระบวนการ UBTE Model มี 4 ขั้น ดังนี้ ขั้นที่ 1 การสร้างความเข้าใจ (Understanding) ขั้นที่ 2 การสร้างความรู้ (Building knowledge) ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติ (Taking Action) ขั้นที่ 4 การประเมินผล (Evaluation) ซึ่งจากแนวทางในการจัดการเรียนการรู้ประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองรักษถิ่นทั้ง 3 ด้านคือด้านความรู้ ด้านพฤติกรรมและด้านความคิดเห็นและความรู้สึก ซึ่งมีเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคปัจจุบันที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เอง โดยให้ผู้เรียนออกไปศึกษาตามสถานที่จริงและแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่สร้างเนื้อหาเอง ออกไปทำการค้นคว้าหาข้อมูลและทำความเข้าใจกับบริบทชุมชน สัมภาษณ์ชาวบ้านในชุมชน จึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะความเป็นพลเมืองรักษถิ่นทั้ง 3 ด้านเนื่องจากผู้เรียนได้เป็นผู้ที่สร้างความรู้เอง ลงมือปฏิบัติเอง และนอกจากนี้ยังมีการนำการเล่าเรื่องผ่านสื่อดิจิทัลที่เรียกว่าวีล็อกซึ่งเป็นสื่อดิจิทัลที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันมาประยุกต์ใช้ในการเรียนซึ่งเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะความเป็นพลเมืองรักษถิ่นทั้ง 3 ด้านขึ้นไปอีก จึงมีสอดคล้องกับ Sisisopha (2020) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยการเล่าเรื่องผ่านสื่อดิจิทัลเพื่อพัฒนาการออกเสียง พบว่า ผลการวิจัยพบว่า 1.รูปแบบการเรียนการสอนโดยการเล่าเรื่องผ่านสื่อดิจิทัลเพื่อพัฒนาการออกเสียงภาษาอังกฤษและความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) สารการเรียนรู้ (4) การจัดกิจกรรม (5) การประเมินผล กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน มี 5 ขั้นตอน คือ 1) รู้จักปัญหา 2) ค้นคว้าจากสื่อ 3) ลงมือร่วมกัน 4) สร้างสรรค์ชิ้นงาน 5) ประสานความคิด สอดคล้อง Kitsupat (2019) ทำการวิจัยเรื่อง องค์ประกอบและสถาปัตยกรรมระบบของระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อการจัดการเรียนการสอนด้วยการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูพบว่า 1) รูปแบบระบบนิเวศการเรียนรู้ดิจิทัลประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 3 ส่วน คือ (1) Digital Learning Ecosystem ซึ่งประกอบด้วย Digital Learning Environment และ Digital Storytelling (2) Digital Storytelling Learning Ecosystem และ (3) Digital Storytelling Learning & Teaching Community 2) การออกแบบและกำหนดองค์ประกอบของระบบฯ ประกอบด้วย (1) ด้านการสอน การให้ความรู้และให้คำปรึกษาดูแล ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนอาจารย์ฝ่ายสนับสนุน ด้านไอทีอาจารย์ที่ปรึกษาอาจารย์นิเทศก์ครูนิเทศก์และครูพี่เลี้ยงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (2) ด้านการเรียนรู้ คือ การใช้อุปกรณ์ดิจิทัลเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อสร้างการเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถควบคุมเรื่องเวลา สถานที่และทิศทางการเรียนรู้ของตนเองได้ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน การนำเสนอชิ้นงาน

ของตนเองผ่านการผลิตสื่อเรื่องเล่าดิจิทัล จนทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการค้นคว้า การเล่าเรื่องราวการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล เกิดทักษะการสื่อสาร การนำเสนอ การจัดระเบียบความคิด การคิดตั้งคำถามและการทำงานเป็นทีม (3) ด้านการสนับสนุน คือ ส่วนที่คอยช่วยเหลืออยู่เบื้องหลัง คอยดูแลให้คำปรึกษา และให้กำลังใจในการเรียนทั้งในชีวิตจริงและการเรียนรู้ในระบบนิเวศดิจิทัล โดยในส่วนนี้ได้แก่ กลุ่มเพื่อน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผลการศึกษาข้อที่ 3) สถาปัตยกรรมระบบฯ ของระบบการจัดการเรียนการสอนด้วยการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ประกอบด้วยตัวระบบ DTL-ecoLMS และระบบ Cloud Service Provider และรวมถึง Digital Learning Environment ต่างๆ ในระบบนิเวศดิจิทัล

สรุป

แนวทางการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อกเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง การพัฒนานิเวศการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เอง คิดเองและสร้างมโนทัศน์ได้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการออกแบบกิจกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง นำเสนอเนื้อหาให้เพื่อนในชั้นเรียนหรือผู้ชมได้เข้าใจในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการนำเสนอ ซึ่งการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ตั้งแต่การหาข้อมูลพื้นฐาน การรวบรวมความคิด จนไปถึงการทำเนื้อหา และวิธีการนำเสนอให้เข้าใจได้ง่ายและน่าสนใจ ซึ่งผู้เรียนจะต้องออกไปทำความเข้าใจกับบริบทชุมชนและค้นคว้าหาข้อมูล สัมภาษณ์ชาวบ้านในชุมชน หลังจากนั้นผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้กลับมาประมวลผล จัดลำดับความคิด เพื่อนำเสนอเป็นเรื่องราวโดยการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก กระบวนการนี้ จะเปลี่ยนการเรียนรู้จากการที่ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้อย่างเดียว (Passive Learner) เป็นผู้เรียนที่มีส่วนร่วม (Active Learner) และสามารถที่จะสร้างเนื้อหาใหม่ที่ไม่เคยมีใครทำมาก่อนได้ (Original Content) ดังนั้นครูควรสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องของประวัติศาสตร์ควบคู่ไปกับการฉลาดใช้เทคโนโลยี ส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมการเรียนรู้ภายในชุมชนของตนเองโดยใช้แหล่งเรียนรู้ภายในท้องถิ่นของผู้เรียน ซึ่งจะเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียน มีความรู้ ความสามารถ คุณธรรม และจริยธรรม มีความรับผิดชอบ การเรียนรู้มีจิตสำนึกที่มีส่วนในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมพัฒนาท้องถิ่น รักษาภูมิปัญญาวัฒนธรรม อนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญของพลเมืองรักถิ่นอย่างแนบแน่น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 ครูผู้สอนในรายวิชาประวัติศาสตร์ ควรนำแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อกไปบูรณาการข้ามสาระวิชาการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ข้ามศาสตร์จากกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ทำด้วยตนเองและได้พัฒนาทักษะในหลายๆด้าน และที่สำคัญควรสอนเป็นทีมเพื่อออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ร่วมกับชุมชนในการต่อยอดความรู้ความรู้อันเป็นกลยุทธิ์สำคัญ ของการเกิดความรักความหวงแหนและทักษะการเรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 ครูควรทำการศึกษาค้นคว้าและลงพื้นที่ภาคสนามก่อนที่จะมาออกแบบจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการพัฒนาสื่อและการใช้เครื่องมือดิจิทัลร่วมกับการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อก โดยการเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการนำทักษะกระบวนการคิดมาใช้กับผู้เรียนและตนเอง การสร้างนิเวศการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ในชั้นเรียน การพัฒนาการสอนเทคนิควิธีการ

ที่เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน รวมไปถึงการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจและมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้ที่หลากหลายวิธี สื่อ เทคโนโลยี ขั้นตอนเทคนิคการสร้างนวัตกรรม แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในบทเรียน เพื่อสร้างนวัตกรรมนิเวศการเรียนรู้สังคมศึกษาที่เสมอภาคในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองสำหรับห้องเรียนยุคดิจิทัล

2.2 ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ข้ามพหุสยของผู้เรียน หลังจากการใช้แนวทางจัดการเรียนรู้แบบการเล่าเรื่องด้วยสื่อวีล็อกให้เกิิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดีมากขึ้นกว่าเดิม

References

- Anukunwathaka, C., Mangkhang, C., & Saenbutr, S. (2021). Guidelines for Organizing Historical Learning Activities to Promote the Citizenship of the Community Role Model for Local Cultural Conservation among High School Students. *Journal of Humanities and Social Sciences University of Phayao*, 9(2), 23-40.
- Chang-soon, J. (2022). *How to Make a Vlog in 5 Easy Steps*. Retrieved March 5, 2023, from <https://animoto.com>blog>video-tips>how-to-make-a-vlog>
- Chetsantikun, C. (2016). *Why Digital Storytelling Is a Part of Our Learning Process?* Retrieved March 5, 2023, from <http://www.samsungslc.org/article/digital-storytelling/>
- Devineni, M. (2017). *10 Different Popular Types of Vlogs*. Retrieved October 12, 2020, from <http://vloglikepro.com/10-different-popular-types-vlogs>
- Kadembo, E. (2014). *The Narrative/Storytelling Approaching Branding a Place: An Analytical Study of Oldham*. (Doctoral Dissertation). University of Huddersfield. England.
- Narasat, W., & Nakhirak. C. (2012) *Basic Course Textbook History Mathayomsuksa 3 (Version Orn.)*. Bangkok: Institute for Academic Quality Development (PhD).
- Pongsripian, W. (2000). *Handbook of Teaching History Activities*. Bangkok: Religious Affairs Department Religion.
- Sarayongorn, S. (2017). *Report Project Results According to the Strategic Plan, Mae Jo University Annual Budget 2017 Subject Project "Promotion of Learning Conservation and Carry on Local Wisdom"*. Retrieved March 5, 2023, from <https://erp.mju.ac.th>
- Songkram, N. (2011). *Project-based Learning Model Development and Collaborative Learning or Building Innovative Knowledge for Students Bachelor of Education Students in Public Higher Education Institutions*. Bangkok: Office of the Higher Education Commission.
- Sungkawadee, R., & Keawurai, R. (2017). The Development of E-learning Courseware Integrated with Activities on Facebook in the Ways of Living in the Digital Age Course: The Ethics of Living in the Digital Era of Living for Bachelor Degree Students, Naresuan University. *Journal of Education Naresuan University*, 19(3), 133–146.

- TOT Public Company Limited. (2020). *5 Amazing Educational Technology*. Retrieved March 5, 2023, from <https://www.tot.co.th>
- Torlang Municipality Office. (2020). *Empowerment Project Create a Sense of Love for the Place of Birth for the Ta Lang Community, 2020*. Retrieved March 5, 2023, from <http://www.torlang.go.th>
- Tumnanchit, B. (2022). The Instruction with Online Lessons Combined with Cooperative Learning by Using Learning Through Digital Storytelling. *Technical Development*, 34(123), 8-10.
- Wannaphaisan, C. (2019). *Social Studies Research Tools*. (3rd ed.). Chiang Mai: Administration Center Research, Chiang Mai University.
- Zort. (2022). *Deep Down the Line of Content People Who Are Interested in Creating a Vlog that Has Just Begun*. Retrieved March 5, 2023, from <https://zortout.com/how-do-vlogs>